

บทที่ 5

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม

แนวคิดของ แมกซ์ เว เบอร์ (Max Weber) (ค.ศ. ๑๘๖๔ - ๑๙๒๐)

บิดาของเขาเป็นพ่อค้ามั่งคั่ง และเป็นสมาชิกที่เด่นของพรรคการเมือง National Liberal Party ในสมัยบิสมาร์ก แรกเริ่มเขาศึกษากฎหมาย ต่อมาเปลี่ยนความสนใจเป็น เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมวิทยา

เวเบอร์ ได้รวมทักษะทางทฤษฎี และปฏิบัติ เข้าอธิบาย เห็นได้จากการศึกษา ในสังคม ทั้งแบบบริสุทธ์และประยุกต์ ซึ่งสร้างสังคมวิทยาไปสู่ทฤษฎี และระเบียบวิธีมากขึ้นไปอีก เช่น เขาสร้างแบบอุดมทัศน์อธิบายระบบราชการสมัยใหม่ หรือการศึกษาวัฒนธรรม ชุมชน ซึ่งต้องใช้ความเข้าใจ มีการตีความหมายพฤติกรรมบุคคล เวเบอร์ ให้การศึกษาระเบียบวิธีนี้ ว่า แวสเตเฮน (Verstehen) เป็นศัพท์เยอรมัน แปลว่า ความเข้าใจ โดยอาศัยการ สังเกต ผู้ศึกษาต้องพยายามเข้าใจพฤติกรรมของแต่ละบุคคลว่ามีความหมายต่อตัวเขาอย่างไร ซึ่ง ชาลส์ คูลีย์ (Charles Horton Cooley) เขียนทฤษฎีสังคมวิทยา และการวิจัยสังคม กล่าวว่า ในการเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สังเกตต้องเข้าถึงกระบวนการความคิด ความรู้สึก เข้าไปมีส่วนร่วมในสภาพทางจิตใจ จึงจะเข้าใจการกระทำนั้นจริง ๆ แต่ ถึงแม้การศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ และแวสเตเฮน จะแตกต่างในลักษณะ แต่ทั้งสองระเบียบวิธี แยกออกจากกันไม่ได้ การใช้มักจะใช้ควบคู่กันไป

เวเบอร์ นิยามสังคมวิทยาว่า เป็นศาสตร์ที่มุ่งให้เข้าใจพฤติกรรมทางสังคม อย่างชัดเจน ให้คำอธิบาย กำเนิด สาเหตุ และผล ในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ ทัศนคติ และแรงจูงใจ เป็นส่วนสำคัญในการตีความ แนวความคิดของเขาแสดงถึงแนวโน้ม ใน ค.ศ. ที่ ๒๐ ซึ่งเป็นแนวโน้มเอาจิตวิทยาสังคมเข้ามาใช้ เขาแบ่งพฤติกรรมของมนุษย์เป็น ๔ ประเภท คือ

- ๑) พฤติกรรมที่กำเนิดตามขนบธรรมเนียมประเพณี ประเพณีเป็นผู้กำหนด

๒) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อสนองต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในแง่บวก หรือลบ เช่น ความเกลียดชัง หรือความจงรักภักดี

๓) พฤติกรรมที่เกิดขึ้น เพราะ เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม หรือบุคคลอื่น ๆ ที่กำหนดไว้แล้ว

๔) พฤติกรรมที่มีความมุ่งหมาย เมื่อผู้กระทำพบกับสภาพการณ์ที่มีเป้าหมายและวิธีทางหลาย ๆ อย่าง ผู้กระทำมีอิสระที่จะเลือกปฏิบัติตามความสามารถของตน

ในการวิเคราะห์พฤติกรรม แรงจูงใจ และความตั้งใจ เป็นสิ่งสำคัญ เวเบอร์เชื่อว่า สังคมวิทยาเป็นวิชาศึกษาให้เข้าใจสังคม โดยผู้วิจัยรู้หลักวิธีวิจัยความหมาย หรือความตั้งใจที่แฝงอยู่เบื้องหลังของพฤติกรรมที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคล จึงเห็นได้ว่าพฤติกรรมทางสังคมของคนนั้นเป็นกุญแจดอกสำคัญไขไปสู่ความเข้าใจ และความตั้งใจของบุคคล เวเบอร์ ให้ความเข้าใจมี ๒ อย่าง

๑) ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจริง เป็นสิ่งที่เห็นได้รู้ได้จากพฤติกรรมที่เปิดเผย

๒) ความเข้าใจเกี่ยวกับแรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจ ที่เปลี่ยนไปตามเวลา และหน้าที่

เวเบอร์ สรุปได้ว่า แนวความคิดเบื้องต้นที่สุดในสังคมวิทยา คือ การกระทำ เขาได้ศึกษาเรื่องการแบ่งช่วงชั้นทางสังคมว่า เนื่องมาจากตัวกำหนด ๓ อย่างคือ

ก. ชั้น

ข. สถานภาพ

ค. พรรคการเมือง

เวเบอร์ อธิบายชั้นทางสังคม เป็นตำแหน่งของคนในลักษณะที่ใช้วัดดูวิธีเป็นเครื่องตัดสิน เช่น ทรัพย์สิน รายได้ หรืออำนาจเงิน ชุมชน หรือการจัดกลุ่มของคนในลักษณะนี้ จึงพิจารณาได้จากวิธีการดำรงชีวิต ซึ่งชนกลุ่มนี้มีโอกาสสามารถจัดหาสินค้าบริโภคตามที่ต้องการ

สถานภาพ เป็นระดับของเกียรติภูมิในชุมชน ตำแหน่งทางสถานภาพ จิตวิสัยจึง เป็นเครื่องกำหนด

พรรคการเมือง หมายถึง อำนาจเหนือการกระทำของผู้อื่นในชุมชน ในสังคม อุตสาหกรรมอำนาจทางการเมืองได้มาจากตำแหน่งขององค์การจัตระเบียบราชการ ซึ่งเป็น รูปแบบอันหนึ่งของหน่วยงานทางสังคม หรือการจัตระเบียบทางสังคม

สำหรับ มาร์กซ์ พิจารณาอำนาจการเมือง และเกียรติภูมิเป็นผลมาจากตำแหน่ง ทางเศรษฐกิจ ส่วนเวเบอร์ ชี้ให้เห็นว่าชั้นทางสังคม สถานภาพ และพรรคการเมือง เป็น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน เช่น คนที่มีทรัพย์สิน มีรายได้ดี แต่อาจไม่มีเกียรติ ทางสังคมในกลุ่มสถานภาพเดียวกัน อาจมีทั้งคนมั่งคั่งและคนยากจนก็ได้ และคนในระดับเดียวกันอาจมีทรัพย์สิน เกียรติ สถานภาพ ตลอดจนมีอำนาจทางสังคม และการเมืองได้ การศึกษาชั้น ทางสังคม ทารายละเอียดได้จาก เดวิส (Davis), มัวร์ (Moore) และทูมิน (Tumin)

เวเบอร์ ให้ความสำคัญทางศาสนาเช่นเดียวกับกับ เตอโคมิ แต่แนวความคิดของ เตอโคมิ แคบกว่า เวเบอร์ ใช้หลักหลายวิชาเข้ามาอธิบาย เช่น เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย ปรัชญา ทั้งเวเบอร์ และ เตอโคมิ ต่างมีความเห็นอย่าง เดียวกันว่า การจัตระเบียบทางศีลธรรมเป็นจุดสำคัญในการวิเคราะห์สังคม และเห็นว่าศาสนา เป็นสถาบันทางสังคมที่ทำให้เกิดการจัตระเบียบทางสังคมขึ้น

เขาเขียน จริยธรรมของโปรเตสแตนต์ และศรัทธาในทุนนิยม (The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism) (ค.ศ. ๑๙๐๖) ชี้ให้เห็นศาสนา มีอิทธิพลต่อระบบการผลิตทุนนิยม ศัทธิโปรเตสแตนต์ นำไปสู่การพัฒนาจิตปัจเจกบุคคลนิยมและ สร้างรูปเศรษฐกิจแบบทุนนิยมขึ้น หลักของศาสนาที่เน้นในเรื่องความอุทิศตน ความซื่อสัตย์ ศาสนามีอิทธิพลในชีวิตประจำวัน ได้สร้างรูปแบบนิสัยบุคคลขึ้นมา และก่อให้เกิดรูปแบบเฉพาะ ในลักษณะสถาบันทางอื่น ๆ ขึ้น ศาสนาและเศรษฐกิจจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เวเบอร์ ได้ศึกษาอิทธิพลของศาสนาใหญ่ ๆ ต่อชีวิตคน มโนภาพทางศาสนาจึงเป็นจริยธรรมมากกว่า เป็นเรื่องลึกลับศักดิ์สิทธิ์ หรือเทพเจ้า

สังคมวิทยาของ เวเบอร์ พัฒนาออกไปในแนวการศึกษาสถาบันทางสังคม เขาถือว่า การศึกษาสังคม และวัฒนธรรมต้องมีความเข้าใจ อธิบายจากกรอบที่เกี่ยวข้องได้ เวเบอร์ ได้สร้างแบบอุดมทัศน์ขึ้น เพื่อศึกษาให้ถูกต้องว่าลักษณะใดมีค่าแก่การสังเกตและวัดได้ ที่เขามีความคิดเช่นนี้ เพราะว่ามีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์มาก่อนแบบอุดมทัศน์เป็นรูปธรรม หรือส่วนย่อย ๓ ที่เป็นสมมติฐานส่วนประกอบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมา เพื่อให้มีการเปรียบเทียบ ที่ถูกต้องและจะมีการยอมรับก็ต่อเมื่อไม่ได้ขัดต่อความรู้สึกทางวิทยาศาสตร์จะต้องมีเหตุ และเกี่ยวโยงให้เกิดผล

เวเบอร์ ได้จำแนกความเชื่อ เป็น ๓ ประเภท โดยจัดแบ่งในหลักเกณฑ์พื้นฐานของอำนาจหน้าที่ คือ

๑) อำนาจหน้าที่แบบขนบธรรมเนียมประเพณี อำนาจประเภทนี้พบได้ในประวัติศาสตร์ ผู้ได้รับคำสั่งจะเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่ง เพราะความจงรักภักดีต่อตัวบุคคลผู้ออกคำสั่ง

๒) อำนาจหน้าที่แบบบุญญาธิการ ผู้ออกคำสั่งมีบุคลิกลักษณะพิเศษบางประการ เช่น การเป็นวีรบุรุษ ศาสตราทางศาสนา หรือผู้ปราชญ์เปรี๊ยะกฎหมาย

๓) อำนาจหน้าที่ตามตัวบทกฎหมาย เวเบอร์ เห็นว่า อำนาจหน้าที่ชนิดนี้มีลักษณะสมเหตุสมผลที่สุด อำนาจตามตัวบทกฎหมายนี้เอง เป็นมูลฐานก่อให้เกิดระบบราชการสมัยใหม่ และเวเบอร์ ได้จำแนกประเภทระบบราชการแบบอุดมคติเป็น ๓ แบบ คือ

ระบบราชการแบบโบราณดั้งเดิม เป็นระบบราชการในสังคมโบราณดั้งเดิม การบริหารงานยังสับสนในการปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการและนักบริหารปฏิบัติหน้าที่ทางสถาบันอื่น ๆ ด้วย การเลือกตัวบุคคลมีมาจากพื้นฐานพิจารณาโดยเฉพาะ การประเมินผลใช้เกณฑ์อย่างอื่นมากกว่าความสามารถ

ระบบราชการแบบบุญญาธิการ จะมีผู้นำที่มีอำนาจแบบบุญญาธิการ ตัวอย่างเช่น ผู้นำของพรตนาซี ในเยอรมันก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้นำให้กำเนิดศาสนา และลัทธิต่าง ๆ

ในโลก ระบบราชการแบบนี้ ผู้นำได้รับและรักษาอำนาจหน้าที่ที่มีการพิสูจน์ความสามารถ เช่น ในเชิงการสู้รบ สติปัญญา มีข้าราชการใกล้ชิดเป็นบริวาร ปฏิบัติตามคำสั่งผู้นำ การคัดเลือก โดยการแสดงความซื่อสัตย์ จงรักภักดี มีการบำเพ็ญความดีความชอบ มีการลงโทษ ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้นำ

แบบตามตัวบทกฎหมาย เหมาะสมที่สุดคือระบบราชการสมัยใหม่ในปัจจุบันนี้ บทบาทผู้บริหาร มีความชำนาญเฉพาะด้านมีการคัดเลือกข้าราชการตาม เกณฑ์ของความสามารถ เช่น การสอบแข่งขัน การบรรจุ แต่งตั้งโยกย้าย เป็นไปตามหลักเกณฑ์สากลนิยม เป็นต้น

มีผู้วิจารณ์ว่าระบบราชการของ เวเบอร์ ยังคลุมเครือหลายประเด็น เช่น กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของอำนาจหน้าที่ของระบบราชการขึ้นอยู่กับ

๑. บัญญัติฐานของกฎหมาย หรืออาจใช้ข้อตกลงที่เหมาะสม หรือทั้งสองประการ ด้วยการเรียกร้องให้มีการเชื่อฟัง ซึ่งอาจแย้งได้ว่า โดยลักษณะของระบบราชการโดยตัวเอง แล้วควรมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องใช้ข้อผูกพันอื่น ๆ

๒. การสร้างแบบอุดมทัศน์ มองในแง่ประโยชน์ของลักษณะหน้าที่ตามตัวบทกฎหมาย ในลักษณะที่ ๓ เวเบอร์ ไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคที่จะขัดขวางเป้าหมาย เช่น การเกิด red tape คอรัปชั่น การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา วิกฤตการณ์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

นักวิชาการบางคนว่าระบบอุดมทัศน์ของ เวเบอร์ ไม่สามารถที่จะใช้ไปศึกษา หรืออธิบายถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากการพัฒนาการ และการสร้างประเทศใหม่ แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นแบบหลักของระบบบริหารของประเทศที่พัฒนาแล้ว

แนวคิดของ ทัลคอต พาร์สัน (Talcott Parsons) (ค.ศ. ๑๙๐๒ -)

นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน สนใจทางด้านชีววิทยา สำเร็จการศึกษาจาก London School of Economics ศึกษาพร้อมกับนักสังคมวิทยา ฮอบเฮาส์ และกินส์เบอร์ก และ นักมานุษยวิทยา มาลินอฟสกี ที่ ไฮเดลเบิร์ก เขาเขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก เรื่องแนว

ความคิดนายทุนนิยมในทฤษฎีของ เวเบอร์ และซอมบาร์ต ต่อมาเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ผลงานชิ้นแรกคือ โครงสร้างการกระทำทางสังคม (ค.ศ. ๑๙๓๗)

พาร์สัน เห็นความสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีโดยทั่วไปของพฤติกรรมมนุษย์ เขาใช้ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ในการอธิบาย และเห็นว่า เนื้อหาที่เหมาะสมกับสังคมวิทยา คือ การกระทำทางสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก เวเบอร์, ซเนดึคสกี (Znaniecki) โครงสร้างของการกระทำทางสังคม พาร์สัน ว่าเป็นพฤติกรรมที่สมัครใจ การวิเคราะห์ส่วนใหญ่คือ วิธีปฏิบัติ และเป้าหมาย การแสดงรูปทฤษฎีของการกระทำทางสังคม มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ในทฤษฎีต่าง ๆ ของ เวเบอร์, เดอโคม, พาร์โต และอัลเฟรด มาร์แชล

งานของเขาได้จัดรวมเป็นเล่ม คือ ทฤษฎีเบื้องต้นของการกระทำ (Toward a General Theory of Action 1951)

พาร์สัน ว่าการกระทำมีกระบวนการเกี่ยวข้อง ๓ อย่าง คือ

- ๑) ผู้กระทำ
- ๒) สถานการณ์
- ๓) การแสดงออกของผู้กระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและค่านิยม และจะแสดงออกในรูปของ

ก. ผู้กระทำแสดงพฤติกรรมเนื่องมาจากความต้องการของตนเอง ในความคิดของเขานี้บางทีเชื่อมล้ากับคำทัศนคติ

ข. ผู้กระทำใช้ความสัมพันธ์กับอารมณ์เป็นการแสดงออก

ค. โดยวิธีนี้ ผู้กระทำมีการวัดว่าจะเลือกกระทำสิ่งใด คือ มองในรูปผลประโยชน์จากหลักทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นพื้นฐานในการจัดระเบียบของ

๑. การจัดระเบียบทางสังคม
๒. การจัดระเบียบทางบุคลิกภาพ
๓. การจัดระเบียบทางวัฒนธรรม

การจัดระเบียบทางสังคม พาร์สัน ว่าเป็นการรวมเข้าของผู้กระทำเป็นจำนวนมาก มากที่เข้ามาสังสรรค์กัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นข่ายของความสำคัญระหว่างผู้กระทำทั้งหลาย บุคคลจำนวนเหล่านี้ ได้รับแรงจูงใจที่มีผลทำให้เกิดความพึงพอใจ ให้ความสำเร็จที่ได้ผลดี ความสัมพันธ์ของบุคคลเหล่านี้ในสถานการณ์เช่นนี้เป็นการจัดระเบียบในรูปแบบร่วมกัน ที่มีโครงสร้างทางวัฒนธรรม

เขาให้แก่อคติ "วัฒนธรรม" ว่าเป็นผลผลิตของการจัดระเบียบของความคิดต่อกับ ทางสังคมของมนุษย์ และวัฒนธรรม ก็เป็นตัวกำหนดการจัดระเบียบ การคิดต่อทางสังคมของ มนุษย์ด้วย ซึ่งเขายังคงความคิดเดิมทางมนุษยวิทยาไว้ว่า วัฒนธรรมมีการสืบทอด เรียนรู้ และปฏิบัติร่วมกัน พาร์สัน ได้แบ่งรูปวัฒนธรรมออกเป็น ๓ รูป เช่นกัน คือ

- ก. เป็นการจัดระเบียบในเรื่องความคิด ความเชื่อ
- ข. เป็นการจัดระเบียบของสัญลักษณ์การแสดงออกทางอารมณ์ เห็นได้จาก งานศิลปะต่าง ๆ
- ค. การจัดระเบียบของค่านิยม เป็นรูปแบบรวม รูปแบบวัฒนธรรมนี้เป็นการจัด ระเบียบที่ใช้เหตุผลสมถะทั้งสิ้น ทั้งศิลปะ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และศีลธรรม

ทฤษฎีของ พาร์สัน ที่เป็นแกนกลางคือ หน้าที่ของโครงสร้าง เขาศึกษาสถาน- ภาพและบทบาทของผู้กระทำ สถานภาพของผู้กระทำได้รับการพิจารณาว่าเป็นโครงสร้างบทบาท ซึ่งแยกออกจากสถานภาพไม่ได้เป็นส่วนที่ไม่อยู่หนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นส่วนพฤติกรรมของผู้กระทำ เมื่อเราพิจารณาในความสำเร็จของหน้าที่การจัดระเบียบของสังคม สถาบัน ซึ่งถูกพิจารณาว่าเป็นโครงสร้างซึ่งคนจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมตามบทบาทของสังคม การขึ้นต่อกันของรูปแบบทางบทบาทต่าง ๆ มากมายเหล่านี้จึงเกิดสถาบันขึ้น

สถาบันต่าง ๆ พาร์สัน ถือว่าเป็นแกนกลางของสังคมวิทยา เขาให้นิยามสังคม วิทยา หรือทฤษฎีสังคมวิทยาว่า เป็นด้านของทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดรวมเข้าสู่การเป็นสถาบัน การเข้าสู่การเป็นสถาบัน พาร์สัน ย้ำว่าเป็นกลไกรวมพื้นฐาน การจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งรวมทั้งโครงสร้างหรือรูปแบบของค่านิยมการจัดระเบียบทางสังคม

และการนำค่านิยมในบุคลิกของคนเข้าร่วมด้วยกัน ฉะนั้น ในการเกิดสถาบันขึ้น โครงสร้างที่สำคัญคือ สังคม วัฒนธรรม บุคลิกภาพ หรือแรงจูงใจ

เขาให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ การมีมโนธรรมในเรื่องบทบาท ซึ่งภายในมโนธรรม ก็คือ แรงจูงใจที่จะยอมรับผลประโยชน์ของกลุ่มเหนือผลประโยชน์ส่วนตนภายในขอบเขตที่เหมาะสม ซึ่งทำให้เห็นว่า ค่านิยม แรงจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญ การอธิบายของ พาร์สัน จึงอธิบายในทางจิตวิทยา บางครั้งก็เป็นจิตวิเคราะห์ เขาอธิบายการจัดระเบียบทางสังคมใกล้เคียงกับจิตวิทยามาก การอธิบายที่กว้างออกไปมีรูปแบบการคาดหวังของบทบาทที่จะกระทำที่เขาให้รูปแบบการเลือก ๕ ชนิด และสังคมวิทยาสมัยต่อมาถือว่าเป็นหลักในทฤษฎีของเขา

๑) เขากล่าวว่า ในการกระทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ผู้กระทำทุกคนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลดีที่สุด แต่ในบางขณะคนเราก็ต้องเป็นกลางในบางสิ่งบางอย่างเมื่อมีระเบียบหลักเกณฑ์ขึ้นมา

๒) ผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ของกลุ่ม ขึ้นอยู่กับชั้นทัศนคติทางสังคมที่จะให้บุคคลทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หรือผลประโยชน์ของกลุ่มเพียงใด

๓) สากัล กับ โดยเฉพาะ สากัลหมายถึง พฤติกรรมที่ผู้กระทำปฏิบัติได้โดยมาตรฐาน ค่านิยมของคนไม่ว่าที่ใด โดยเฉพาะ ปฏิบัติโดยเฉพาะบางแห่งบางกลุ่มเท่านั้น

๔) บทบาทติดตัวมา กับบทบาทเมื่อได้รับความสำเร็จแล้วภายหลัง ซึ่งเขาย้ำให้เห็นว่า ความสำเร็จในเป้าหมายบางอย่างของคนกำหนดขอบเขตการกระทำของคนขึ้นใหม่

๕) การเจาะจง กับการแพร่กระจาย ผลประโยชน์โดยเฉพาะของบุคคลจะกำหนดบทบาทในลักษณะพิเศษ ซึ่งจะตรงข้ามกับรูปแบบ ผลประโยชน์ที่ไม่เฉพาะเจาะจง

จากรูปแบบ ๕ ประการ เป็นเหตุผลที่ทำให้คนมีบทบาท หรือหน้าที่ขึ้นมา เขาเน้น "หน้าที่" เขามักให้ความหมายของ "หน้าที่" ด้วยการอธิบายการกระทำทางสังคมและยังย้ำอีกว่าในค่านิยมมาตรฐานของชีวิตสังคม การกระทำทางสังคม เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

คำนิยม และพฤติกรรมที่ได้รูปแบบโดยบันทึกรากฐานทางวัฒนธรรม และสังคม "สังคม" คือ การจัดระเบียบทางศีลธรรม

ทฤษฎีของ พาร์สัน มีผู้วิจารณ์ว่า โดยรากฐานไม่ได้อาศัยกฎเกณฑ์ ไม่ถูกต้องนัก เป็นสมมติฐานทางทฤษฎีสังคมโดยทั่วไป อธิบายเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ ทฤษฎีของเขายังแยกออกจากจิตวิทยาไม่ได้ เขาเองไม่ได้ให้ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม และการจัดระเบียบทางสังคม พาร์สัน กลับกล่าวว่า การจัดระเบียบทางสังคม เป็นบทบาทที่ได้รับการคาดหวังให้กระทำ นอกจากนี้ศัพท์ที่ใช้ยังยากแก่ผู้อ่าน เช่น การใช้แนวความคิดเก่า มาให้คำศัพท์ใหม่ภายหลัง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ในเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ที่เขาใช้แนวทางจิตวิทยาเข้าอธิบายก็ได้ให้ความเข้าใจอย่างกว้าง ๆ